

April 2019 / 5779

Nr.
4

NIEUWS UIT ISRAEL

SPOEDIG

«vrede»

IN HET MIDDEN-OOSTEN?

EU-SUBSIDIES

Hoe de Palestijnen met Europese belastingen omgaan

EEN WONDER OP IJLE HOOGHTE

בית שלום
BETH-SHALOM

Slechts enkele boeken op voorraad!

Mijn nieuwe Vaderland (arabisch)

Een evangelische boodschap in het Arabisch.

Elia Morise • CD

gratis!

De Koning van de vluchtelingen

Een evangelische boodschap in het Arabisch. Daarin wordt uitgelegd wie Jezus Christus werkelijk is en dat zelfs Jezus een keer een vluchteling was. Elia Morise vertelt dat Jezus een God is Die onze problemen begrijpt en ons met liefde tegemoet komt.

Elia Morise • CD

gratis!

Genoeg of is er meer?

Het getuigenis van de Reformatie en het 'charismatisch denken'.

Moge deze brochure gelovigen helpen om de stem van hun Goede Herder te onderscheiden van de stem van 'een vreemde' en dan de consequenties daaruit te trekken.

E. Nannen • 23 pag.

€ 1,00

Bijna Thuis

Ds. Arie van der Veer: 'Bijna thuis is een praktisch boek. Het beschrijft de laatste periode van ons leven niet als een saaie etappe, maar als een periode van nieuwe kansen en uitdagingen. Het stimuleert oudere mensen om krachtige mensen te zijn.'

Billy Graham • 213 pag

€ 14,95

B- boekjes: Noach

Om voor te lezen aan kinderen thuis, in kinderdiensten, op de peuterspeelzaal of de crèche. Met tips voor spelletjes, verwerking en liedjes.

Diverse auteurs • 24 pag.

€ 6,50

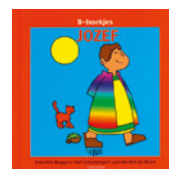

B- boekjes: David

Om voor te lezen aan kinderen thuis, in kinderdiensten, op de peuterspeelzaal of de crèche. Met tips voor spelletjes, verwerking en liedjes.

Diverse auteurs • 24 pag.

€ 6,50

B- boekjes: Jozef

Om voor te lezen aan kinderen thuis, in kinderdiensten, op de peuterspeelzaal of de crèche. Met tips voor spelletjes, verwerking en liedjes.

Diverse auteurs • 24 pag.

€ 6,50

Kijkbijbel

Kinderen horen graag uit de bijbel vertellen. Vooral als er mooie kleurige tekeningen bij het verhaal staan.

Een bijbel om in te kijken als je nog niet kunt lezen. Om je leeshonger te stillen zodra je wel kunt lezen. Om uit voor te lezen of te vertellen als je(groot)ouder of opvoeder bent.

Kees de Kort • 384 pag.

€ 29,95

Alleen telefonisch te bestellen!!! 0343 477288

Abonneer u op ons blad Nieuws uit Israël

Op onze tijdschriften kunt u zich uitsluitend via een machtiging op basis van een vrijwillige gift van min. € 16,00 per tijdschrift (tegen kostprijs), of een hoger bedrag, per jaar abonneren.

We vertrouwen op uw begrip hiervoor.

Uiteraard hebben wij ook een digitale versie die u elke maand gratis per e-mail kunt ontvangen.

Bent u geïnteresseerd, bel ons dan: 0343 477288 of schrijf een mailtje: info@middernachtsroep.nl

GELIEFDE VRIENDEN VAN ISRAËL

- 4 **Coverstory:**
Spoedig 'vrede' in het Midden-Oosten?

POLITIEK

- 6 Korte berichten
- 7 Normale Relatie? Nog niet echt
- 8 Niet alleen gas
- 9 Gehakketak rond genocide
- 10 Het Syrische schaakmat
- 11 Hoe de Palestijnen met Europese belastinggelden omgaan

MAATSCHAPPIJ

- 13 Paralympische boemerang
- 14 Amnesty international roert de BDS Trom
- 15 Korte berichten
- 16 Een wonder op ijle hoogte
- 17 Het vredeswinkelcentrum

WETENSCHAP

- 18 Korte berichten
- 19 Woestijnster
- 19 Niet alleen Methusalem
- 21 Het lange leven van Holocaust overlevenden

De door de VS geleide conferentie van Warschau over het bevorderen van de veiligheid in het Midden-Oosten heeft eens te meer aangetoond dat niet Israël het probleem is voor vrede in het Midden-Oosten, maar dat het probleem veel diepere wortels heeft. Nog niet zo lang geleden was het ondenkbaar dat vertegenwoordigers van Israël en Arabische landen bij elkaar gingen zitten om over de problemen van het Midden-Oosten te debatteren. Wat hen samenbracht was een gemeenschappelijke vijand, namelijk de sjiiitische islamitische republiek Iran.

De minister van Buitenlandse Zaken van Bahrein verklaarde naar aanleiding van de conferentie: "Het is het vergiftigende Iraanse geld dat de beëindiging van het Palestijnse conflict blokkeert. Ook ons land staat onder een voortdurende dreiging."

Niet alleen Bahrein voelt zich tegenwoordig bedreigd. De Verenigde Arabische Emiraten, Oman, Jemen, Saoedi-Arabië, Egypte en Jordanië hebben hetzelfde gevoel.

De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Pompeo verklaarde: "Iran moet worden aangepakt. Het is simpelweg onmogelijk om in het Midden-Oosten vrede en stabiliteit te bereiken zonder Iran aan te pakken. Iran heeft een kwaadaardige invloed in Libanon, in Jemen, in Syrië en in Irak." Hij noemde de drie 'h's' – de Huthi's, Hamas en Hezbollah – een reële bedreiging, maar behalve hen zijn er nog meer.

De VS zijn vastbesloten, aldus Pompeo, om een nieuwe samenwerking tussen alle betrokken landen op te bouwen. Ze willen de zaak echter niet op de traditionele manier benaderen, maar nieuwe wegen zoeken om landen bijeen te brengen en problemen op te lossen. Geen enkel land kan het zich meer veroorloven aan de kant te blijven staan, omdat het om zaken gaat die iedereen betreffen.

Bij de volgende veiligheidsconferentie in München stond Iran dan ook weer in het middelpunt van de debatten. Er bestonden tussen de VS en Europa meningsverschillen over Iran, maar de Amerikanen wezen erop dat de voor vrede gevaarlijke invloed die Iran in het Midden-Oosten aan het verbreiden is, niet alleen bezorgdheid wekt in de diverse aangrenzende Arabische landen, maar nog veel wijdere kringen trekt.

Vanuit een bijbels standpunt gezien, valt er in de gebeurtenissen in en rond het Midden-Oosten waar te nemen dat zich juist nu bepaalde coalities en doelgerichte bondgenootschappen aan het vormen zijn, die aan de profetie in Ezechiël 38 doen denken. Zo is zich ten zuiden van Israël een bondgenootschap van soennitische landen aan het vormen, met Egypte en Saoedi-Arabië aan het hoofd, die zich allemaal door Iran bedreigd voelen. Ten noorden van Israël zien we een ander bondgenootschap, onder leiding van Iran. Waar Turkije en Rusland in die hele ontwikkeling staan, is nog niet duidelijk te zien. Iran en Turkije passen voor wat betreft hun verschillende opvattingen over de islam eigenlijk niet echt bij elkaar. Toch is het best voorstelbaar dat gemeenschappelijke belangen hen uiteindelijk tot elkaar zullen brengen.

Zou het mogelijk zijn dat de twee vijandig gezinde blokken die zich binnen de islam aan het vormen zijn, de koning van het noorden en de koning van het zuiden voorstellen waar in Daniël 11:40-45 over gesproken wordt? Deze verzen beginnen namelijk met de woorden "in de tijd van het einde".

Wij worden opgeroepen om op de tekenen der tijden te letten, vooral als het om gebeurtenissen gaat die in het Midden-Oosten plaatsvinden en waarover Jezus in Zijn rede op de Olijfberg heeft gesproken. Hij zei toen ook dat we niet moeten schrikken als we geruchten over oorlogen horen, omdat dit alles moet geschieden. Met andere woorden, er gebeurt niets wat Hij niet toelaat, en Hij weet de zijnen te bewaren.

In de zekerheid dat in alle bedreigende ontwikkelingen God bezig is Zijn plan en Zijn raad te vervullen, groet u hartelijk met shalom, uw

Trouw Winkler

COVERSTORY

SPOEDIG
'vrede'
IN HET MIDDEN-OOSTEN?

De Amerikanen willen met een vredesplan voor Israël en het Midden-Oosten komen dat de 'deal van de eeuw' moet worden. Is vrede inderdaad mogelijk, en zou dit tot de vervulling van de bijbelse profetie kunnen bijdragen?

De regering Trump heeft aangekondigd in de zomer van 2019, na de verkiezingen in Israël, met hun vredesverdrag voor het Midden-Oosten te zullen komen. Dit plan is twee jaar lang intensief voorbereid. Wat het inhoudt en wat de Verenigde Staten willen, is nog niet bekend.

Het verdrag wordt de *deal of the century* (deal van de eeuw) genoemd.

Jared Kushner, de Joodse schoonzoon van president Donald Trump, is de Amerikaanse gezant voor het vredesverdrag. In een interview met het Arabischtalige *Sky News* onthulde hij enkele details.

"Het Amerikaanse vredesplan is zeer gedetailleerd en concentreert zich op het trekken van de landsgrens en de oplossing van de centrale kwesties", zei hij, en voegde eraan toe: "Wij willen graag dat de Palestijnen zich verenigen onder een door de Palestijnen gewild leiderschap: een niet-corrupte regering die zich om hun belangen bekommert".

Kushner en Jason Greenblatt, die de internationale onderhandelingen van de Amerikaanse president leidt, zijn ook in onderhandeling met Saoedi-Arabië, de Verenigde Arabische Emiraten, Qatar, Oman en andere islamitische landen om hun politieke en financiële steun voor een toekomstig verdrag te winnen.

De Amerikaanse bemiddelaars verwachten van beide kanten in het conflict tussen Israël en de Palestijnen concessies. Ze willen compromissen en offerbereidheid om tot een oplossing te kunnen komen.

Dit alles werd kort na de conferentie over het Midden-Oosten in Warschau bekend, waaraan Israël samen met veel Arabische landen had deelgenomen.

En dat waren landen die anders elk contact met Israël hadden afgewezen.

Israëls premier Benjamin Netanyahu noemde de gesprekken met de Arabische ministers dan ook een "historisch keerpunt". Aan het openingsdiner namen de Israëlische premier en talrijke ministers van Buitenlandse Zaken van Arabische landen deel. Samen spraken ze met ongewoon veel nadruk, helderheid en eenheid over de gemeenschappelijke dreiging van het Iraanse regime, aldus Netanyahu.

Israël krijgt in de Arabische wereld steeds meer erkenning. Het Joodse land wordt in toenemende mate als feit in de regio geaccepteerd. De Arabische politiek en de Arabische media noemen Israël intussen niet alleen, maar presenteren het deels ook als een positief voorbeeld. Dat laat wel zien dat er een verandering in het denken en in de instelling van mensen aan de gang is.

Opmerkelijk is ook dat de opening van de Amerikaanse ambassade in Jeruzalem op 14 mei 2018 uitgerekend in de Arabische wereld op weinig verzet stuitte.

Of Trumps deal van de eeuw er door zal komen, hangt af van de verkiezingen in Israël in april en van de coalitie die dan zal ontstaan. Abu Mazen, de president van de Palestijnse Autoriteit, heeft zich al principieel tegen zo'n verdrag gekeerd. Met zijn 83 jaar staat hij aan het eind van zijn politieke carrière, en hij wil niet de geschiedenis ingaan als degene die compromissen met de "zionistische vijand" is aangegaan.

Voor het doorgaan en het succes van het verdrag zal aan Palestijnse kant de druk van een coalitie van leidende Arabische landen beslissend zijn. Aan Israëlische kant zul-

len de verwachtingen van de VS als beste bondgenoot en dikke vriend van Israël doorslaggevend zijn.

Trump staat bekend als doelgericht en als iemand die zijn beloften houdt als het om Israël gaat. In de verkiezingscampagne heeft hij aangekondigd de Amerikaanse ambassade naar Jeruzalem als hoofdstad van Israël over te brengen. Veel andere presidenten van de VS hebben dat vóór hem ook beloofd. Maar hij heeft het als enige uitgevoerd.

Een succesvol vredesverdrag in het Midden-Oosten kan ook een garantie zijn om de volgende Amerikaanse presidentsverkiezingen te winnen. Hoe het allemaal af zal lopen, zal blijken.

Vanuit bijbels perspectief weten we dat er in de eindtijd een mate van vrede in het Midden-Oosten moet komen. In het land Israël zal vrede heersen en het volk zal veilig wonen voordat de laatste grote invasie van Gog uit Magog in de eindtijd plaatsvindt: "U zult zeggen: Ik zal optrekken tegen een niet onmuurd land, komen bij mensen die rustig en onbezorgd wonen, die allen zonder muur en grendel wonen en geen poorten hebben" (Ez. 38:11).

Ook de apostel Paulus schrijft over de situatie van de laatste dagen in het algemeen: "Want u weet zelf heel goed dat de dag van de Heere komt als een dief in de nacht. Want wanneer zij zullen zeggen: Er is vrede en veiligheid, dan zal een onverwacht verderf hun overkomen, zoals de barensweeën een zwangere vrouw, en zij zullen het beslist niet ontvluchten" (1 Thes. 5:2-3).

Zal dit geplande vredesverdrag deze tijd van vrede brengen? We weten het niet, maar het zou best kunnen.

Nathanael Winkler

ERRATA In de twee laatste uitgaven van *Nieuws uit Israël*, van februari en maart 2019, is helaas twee keer dezelfde vergissing gemaakt. De namen van de auteurs werden verwisseld. In beide gevallen was de auteur van het hoofdartikel Antje Naujoks, niet Zwi Lidar. Onze excuses voor deze missers!

ISRAËL KIEST

Israël staat vlak voor de verkiezingen voor de 21ste Knesset. Het staat allang vast welke partijen meedoen en wie er allemaal kandidaat gesteld zijn. Bij de partijen van wie men voorspelt dat ze zeker in de Knesset zullen komen, zijn interessante ontwikkelingen geweest. Het Likud blok treedt weer aan onder Netanyahu en heeft heel bekende politici opgesteld. Maar rechts van Likud is het nodige veranderd door persoonlijke afsplitsingen uit tactische overwegingen. Hier vind je het Verbond van Rechtse Partijen, dat is voortgekomen uit onder andere de partij HaBeit HaYehudi, die Bennett en Shaked hebben verlaten om nu met de partij Nieuw Rechts aan de verkiezingen deel te nemen. In het blok van de ultraorthodoxe partijen blijft alles bij het oude. Dat geldt ook voor de partijen van Liberman (Israel Beteinu) en Kachlon (Kulanu), die volgens de peilingen echter tot de kleinste partijen in de Knesset zullen slinken. De lijstverbinding van de vier Arabische partijen heeft het niet volgehouden, zodat nu twee bindingen van telkens twee partijen om de gunst van deze kiezers dingen. Links in het spectrum vind je nog altijd de Arbeidspartij onder Gabbay (waarvan voorspeld wordt dat ze veel zetels gaan

verliezen) en de naar vrede strevende partij Meretz, die waarschijnlijk slechts een handjevol zetels overhoudt. De meeste beweging in het partijenlandschap veroorzaakte de nieuwe partij onder ex-stafchef Benny Gantz. Vlak voor de definitieve inschrijving van de partijen ging deze schouder aan schouder verder met Yesh Atid van Yair Lapid onder de naam Blauw-Wit. Volgens de prognoses gaat deze partij meer zetels krijgen dan Likud; daarmee wordt niet alleen de verkiezingsuitkomst spannend, maar ook de worsteling om een regeringscoalitie samen te stellen. Maar dat is in Israël's niets nieuws. **AN■**

ISRAËL WIL SCHADELOOSSTELLING VOOR JODEN UIT ARABISCHE LANDEN

Na de stichting van de staat Israël in 1948 moesten ongeveer 856.000 Joden die in Arabische landen leefden, vluchten. Bijna 800.000 van hen kwamen naar Israël, bijna allemaal vrijwel berooid. Uit nieuw onderzoek blijkt dat daardoor in zeven Arabische landen en in Iran bezittingen ter waarde van 250 miljard dollar zijn achtergebleven. Israël's minister voor Sociale Rechtvaardigheid Gila Gamiel zegt hierover: "Het wordt tijd dit historische onrecht te corrigeren en honderdduizenden Joden schadeloos te stellen voor hun verloren bezittingen". Het schijnt inderdaad zo te zijn dat de voorbereidingen voor een Israëlische eis tot schadeloosstelling bij Tunesië en Libië ter hoogte van 35 en 15 miljard dollar zijn afgerond. In 2010 bepaalde Israël dat een toekomstig vredesverdrag met een Arabisch land de schadeloosstelling van dergelijke gevluchte Joden dient te omvatten; zulks ook tegen de achtergrond dat de Palestijnen op zo'n 100 miljard dollar schadevergoeding van Israël hameren. In Israël herdenkt men sinds 2014 op 30 november de verdrijving van de Oriëntaalse Joden; men wil nu eindelijk ook concrete eisen tot schadeloosstelling bij internationale organen indienen. **AN■**

WAAROM DE TEST VAN HET SYSTEEM ARROW 3 ZO BELANGRIJK IS

Israël's grootste bedreiging komt uit de lucht. Vroeger was het overwicht in de lucht van de Israëlische luchtmacht van beslissend belang voor de bescherming van het land. Tegenwoordig heb je echter een beschermend schild nodig tegen raketten die de infrastructuur en burgers bedreigen. Het raketafweersysteem IJzeren Koepel, dat niet-geleide raketten met een reikwijdte tot 70 km nog onderweg onschadelijk maakt, hoort daarbij, evenals het systeem Arrow, dat Israël en de VS in 1986 zijn gaan ontwikkelen. Het is het eerste antiballistische systeem dat in de stratosfeer kan worden gebruikt. Het systeem Arrow (in het Hebreeuws Chetz) is in 2000 als Arrow 2 in gebruik genomen als verdediging tegen middel- en langeafstandsraketten. Voor Israël was het belangrijk om de fase van de in 2008 gestarte verdere ontwikkeling naar Arrow 3 af te ronden, want een nieuw type geleid wapen moet de zekere verwoesting van de vijandelijke springlading garanderen. De laatste anderhalf jaar mislukten testlanceringen echter. Daarom waren de eind januari 2019 eindelijk succesvol verlopen tests heel goed nieuws, vooral met het oog op de Iraanse raketaspiraties. **AN■**

GOLFSTATEN

NORMALE RELATIE? NOG NIET ECHT

Langzaamaan accepteren enkele Arabische landen in het Midden-Oosten Israël als een bestaand feit en als partner. Maar zolang het conflict met de Palestijnen niet is opgelost, is er geen zicht op het aangaan van formele betrekkingen.

Op de conferentie over het Midden-Oosten die enkele weken geleden in het Poolse Warschau heeft plaatsgevonden en waaraan vertegenwoordigers van 60 landen hebben deelgenomen, zijn geen belangrijke besluiten genomen. Niettemin was het voor Israël een belangrijke gebeurtenis, want er zaten naast de Israëlische premier Benjamin Netanyahu elf Arabische ministers van Buitenlandse Zaken. En dit bevestigt een nieuwe realiteit: bijna 71 jaar na de stichting van de staat wordt Israël's bestaan door een heel aantal Arabische landen geaccepteerd. "Vroeger stonden ze (de Arabische vertegenwoordigers) op en verlieten de zaal als er een Israëlische leider optrad", zei Dennis Ross, een oudgediende Amerikaanse diplomaat. President Trump heeft hem onlangs als adviseur in zijn vredessteam opgenomen, vandaar dat hij ook op de conferentie was. "Tegenwoordig hoor je niet alleen hier en daar andere geluiden, maar zelfs al een volkomen andere muziek." Tijdens het verdere verloop van de conferentie zou blijken hoezeer de muziek begint te veranderen. Op een video die tijdens een besloten zitting opgenomen, maar toch in de openbaarheid gebracht werd, is te zien hoe enkele Arabische leiders naar Israël's premier luisteren wanneer deze zich heel duidelijk en scherp over Iran uitlaat. Maar het duidelijkst sprong de minister van Buitenlandse Zaken van het koninkrijk Bahrein, sjeik Chalid bin Ahmad Al Chalifa, eruit met zijn woorden: "We zijn gewend geraakt om altijd over het Palestijns-Israëlische conflict te praten, dat gewoon een van de belangrijkste conflicten is ... maar toen begonnen we te beseffen dat er een nog veel grotere uitdaging bestaat, die in haar diepste wezen veel en veel giftiger is, zelfs de giftigste van alle giftige uitdagingen in de moderne geschiedenis: Iran."

We hoeven hier niet expliciet te benoe-

men dat Netanyahu meer dan enorm blij was met een dergelijke uitspraak. Vanuit zijn optiek was deze conferentie een reusachtig succes. Het was een gezamenlijk initiatief van de VS en Polen, en ook de Amerikaanse vicepresident Mike Pence nam eraan deel.

Dat betekent echter niet dat er al een normalisering voor de deur staat. Ondanks wijd vertakte betrekkingen (die vanzelfsprekend geheim gehouden worden) keert uitgerekend het Saoedische Riyad Israël de rug toe. En dat hoewel juist dit land een soortgelijk afwijzende houding aanneemt ten opzichte van Iran. "Saoedi-Arabië", zo zei koning Salman onlangs tijdens een ontmoeting met president Mahmoud Abbas van de Palestijnse Autoriteit, "steunt Palestina en zijn recht op een onafhankelijke staat, waarvan de hoofdstad Jeruzalem is." Om dit standpunt te onderbouwen gaf prins Turki bin Faisal, die in het verleden de Saoedische geheime dienst heeft geleid en die een neef van de Saoedische koning is, kort geleden een exclusief interview aan een Israëlisch tv-kanaal. Daarin benadrukte hij dat er zonder een oplossing voor het Palestijnse volk geen normalisering tussen zijn land en Israël kan zijn. "Israël's premier Netanyahu stelt dit graag anders voor, hij leidt jullie Israël's om de tuin", aldus deze Saoedische leider.

Al is er dan nog geen sprake van normalisering, er is wel allang een proces in de richting van normalisering begonnen. Je kunt niet meer negeren dat steeds meer Arabische besluitvormers zich "outen" (zoals een Israëlische commentator het noemde) door openlijk over hun relaties met Israël te spreken. Dit geldt eveneens voor de sterke man van Egypte, Abdul Fatah al-Sisi, die in een interview voor de populaire tv-zender *60 Minutes* van de Amerikaanse zender CBS over de oorlog tegen Islamitische Staat op het schiereiland Sinai vertelde. Hij gaf openlijk toe dat Isra-

el en Egypte nauw met elkaar samenwerken. Het was de eerste keer dat militaire samenwerking met Israël van de kant van Egypte openlijk werd toegegeven. Al-Sisi deed er zelfs nog een schepje bovenop toen hij onderstreepte: "Nog nooit eerder is de samenwerking zo goed geweest". En de Egyptische president is niet de enige. Sultan Qaboos ibn Said al-Said van Oman was hem nog voor toen hij vorig jaar Netanyahu als gast in zijn kasteel verwelkomde. Korte tijd later liet minister van Buitenlandse Zaken Youssef bin Alawi bin Abdullah van dit land doorschemeren dat het beter was als de Palestijnen zouden afzien van hun recht op terugkeer naar Israël. "Als Israël's en Palestijnen in vrede zijn geïnteresseerd, dan moeten ze niet over het verleden praten", zo vond hij.

Parallel aan deze uitspraken, die veelal tussen neus en lippen door gedaan worden, knopen vooral de landen van de Perzische Golf veelzijdige betrekkingen met Israël aan. Nog maar kort geleden berichtte de pers over een ontmoeting van de Israëlisch chef van de Mossad met zijn Saoedische collega en de chefs van de geheime diensten van de Verenigde Arabische Emiraten en Egypte. Deze ontmoeting vond in het gebied van de Perzische Golf plaats. De deelnemers spraken over de bedreiging van de stabiliteit in de regio door Iran en Turkije. Ook de economische betrekkingen gaan vooruit. In een radio-uitzending bericht Shaul Yanai, een erkend Israëlisch deskundige voor de Perzische Golf, over honderden Israëlische bedrijven die in de buurlanden aan de Golf actief zijn. Sommige van deze bedrijven opereren al niet meer in het geheim, maar zichtbaar voor iedereen. Er is dus nog geen sprake van een normale situatie. Maar hoe zei de minister van Buitenlandse Zaken van Bahrein het in Warschau ook alweer? "Het gaat gebeuren als het gaat gebeuren." **ZL**

ENERGIEMARKT

NIET ALLEEN GAS

Hoewel het eerste en belangrijkste doel economisch van aard is, heeft het Gasforum dat onlangs in Cairo in het leven is geroepen en waarbij ook Israël is aangesloten, tevens een politiek-strategische betekenis.

In de annalen van Israël kan 14 januari 2019 als een kruispunt worden opgenomen, al gaat het op het eerste gezicht niet om een bombastische gebeurtenis. Op deze datum werd in de Egyptische hoofdstad Cairo het Gasforum van de Oostelijke Middellandse Zee (East Mediterranean Gas Forum) opgericht, waar Egypte, Jordanië, Griekenland, Cyprus, Italië alsmede Israël en de Palestijnse Autoriteit zich bij hebben aangesloten. Dit is opmerkelijk omdat Israël daarmee voor het eerst in zijn geschiedenis tot een regionale organisatie behoort waar zich ook Arabische landen bij aangesloten hebben. Dat is nooit eerder gebeurd!

Het hoofdkwartier wordt in Cairo gevestigd. Volgens de definitie van de ministers van Energie van de deelnemende landen heeft het forum de volgende doelstelling: "Het Forum dient als internationaal orgaan de belangen van zijn leden voor wat betreft hun natuurlijke hulpbronnen te beheren, en wel in overeenstemming met het vigerende internationaal recht. Het dient de pogingen van zijn leden te steunen om uit de gasreserves en hun infrastructuur een maximaal voordeel te behalen." Maar deze op het eerste gezicht economisch gerichte doelstelling voor wat betreft de ontsluiting

van de gasreserves, het transport van deze grondstof en de verkoop ervan is slechts één aspect. In een artikel dat het Institute for National Security Studies (INSS) publiceerde, staat: "Terwijl het thema energie de basis voor de oprichting van dit Forum heeft gelegd, kun je evenwijdig daaraan verdergaande geopolitieke processen waarnemen die tot de oprichting hebben bijgedragen en die de aangesloten landen door gezamenlijke bemoeienissen willen bevorderen". Turkije, Libanon en Syrië zijn niet opgeroepen zich bij dit forum aan te sluiten. "Dat Turkije en Libanon niet in de gelederen van dit Forum zijn te vinden", staat er in het artikel over de statuten van het INSS, "is een directe uitdrukking van de onenigheden over de gasreserves die tussen Turkije en Cyprus alsmede tussen Israël en Libanon aan de dag zijn getreden." Bij de onenigheden spelen zeker niet alleen economische aspecten een rol. De Libanese regering, waaraan Hezbollah met zijn enorme invloed deelneemt, is een verklaard vijand van Israël. En Turkije heeft op zijn beurt territoriale aanspraken op Cyprus. Tegelijkertijd worden de Turkse betrekkingen met Egypte, Israël en ook Griekenland gekenmerkt door een grote vijandigheid.

En zo zit er aan het niet opnemen van deze landen in de gelederen van het forum eveneens een politieke dimensie. Dat heeft men in Ankara natuurlijk ook begrepen. De Turkse reactie liet niet lang op zich wachten. Direct na de oprichting van het forum maakte het groot opgezette militaire manoeuvres bekend "ter verdediging tegen van buiten komende bedreigingen". In Syrië ligt het ietwat anders: Damascus is zo afhankelijk van Rusland dat ook de energiebronnen van dit land al een tijdje onder bevel van Moskou staan. Intussen verschepen de Russen een boorplatform naar de kust van Syrië. Dat zullen de leden van het forum ook spoedig het hoofd moeten bieden.

Voorlopig kan Israël zich echter over zijn nieuwe status in de regio verheugen. Verder verleent het lidmaatschap van dit forum Israël nu al een officiële status op het internationale toneel van energieleveranciers, al komt dit de facto pas eind 2019 zo ver. Na de ratificering van de oprichting van het forum kon Israëls minister van Energie Yuval Steinitz verkondigen: "Het ontsluiten van de gasreserves brengt niet alleen economische winst. De politieke en geopolitieke implicaties zijn zeker niet minder relevant." **ZL ■**

OEKRAÏNE

GEHAKKETAK ROND GENO- CIDE

De president van Oekraïne heeft geprobeerd Israël zo ver te krijgen de in de jaren 1930 door de Sovjets veroorzaakte hongersnood die miljoenen van zijn landgenoten het leven heeft gekost, te erkennen als volkenmoord. Daarmee riep hij harde kritiek op.

Oekraïne heeft een veelbewogen geschiedenis. Ook in de 20ste eeuw hebben vele machten aan het land getrokken. Aanvankelijk was het een onderdeel van de Sovjetunie, toen veroverde het Duitse leger het; in oktober 1945 ontstond de Oekraïense Socialistische Sovjetrepubliek, waarvan Oekraïne zich in december 1991 losmaakte. In november 2013 begon er opnieuw een touwtrekken om de vraag of het land zich op de EU of op Rusland moest oriënteren. Het leidde tot de Maidan protesten en de Russische bezetting van de Krim.

Maar Oekraïne is ook het toneel geweest van gebeurtenissen die als massamoorden de geschiedenisboeken zijn ingegaan. In het ravijn Babij Jar, vlakbij de Oekraïense hoofdstad Kiev, hebben nazi's in de herfst van 1941 binnen 48 uur 33.771 Joden geëxecuteerd. Daarna is deze plek getuige geweest van nog andere massamoorden door de Duitse bezetters op Russische krijgsgevangenen, communisten, Oekraïense nationalisten en Roma. Volgens schattingen zijn hier in de nazitijd 100.000 tot 150.000 mensen vermoord.

Al tientallen jaren eerder hadden zich in Oekraïne menselijke drama's van een enorme omvang afgespeeld. Omdat de Sovjetmacht het land als korenschuur beschouwde, zorgde Stalin na 1929 voor een collectivisatie van de economie. Dit leidde tot een hongersnood die onder de naam Holodomor de geschiedenis is ingegaan. Volgens de jongste ramingen zou dit aan circa 3,5 miljoen mensen in Oekraïne het leven hebben gekost. Onder historici is het nog altijd omstreden of de USSR deze massale sterfte opzettelijk heeft veroorzaakt of niet.

Het woord Holodomor in verband met de term Holocaust is afkomstig van Efraim Zuroff, de Israëli van Amerikaanse komaf die voor het Simon Wiesenthal Centrum werkt en die de media graag de "laatste nazi-jager" noemen. Zuroff zag zich de laatste maanden regelmatig gedwongen om in het openbaar positie te kiezen ten opzichte van dingen die er in Oekraïne gebeurden. Vanuit zijn optiek gebeuren daar dingen die je "haren ten berge doen rijzen". Toen begin dit jaar de Oekraïense president Petro Porosjenko in Israël op bezoek was, riep deze Israël op om de Holodomor als volkenmoord te erkennen. Voor Zuroff is dit slechts het topje van de ijsberg, al was deze oproep voor hem de druppel die de emmer deed overlopen. Zuroff had al eerder geklaagd over de verering door de regering in Kiev van Oekraïense nationa-

listen uit de Tweede Wereldoorlog als nationale helden, omdat sommigen van hen bij moordpartijen op Joden betrokken waren geweest. Zuroff was ontzet over uitslatingen van de Oekraïense militaire officier van justitie, tevens de viceprocureur-generaal van het land. Deze militair met hoge onderscheidingen had onder verwijzing naar een communistische Joodse theoreticus beweerd dat "Joden naar bloedvergieten in Oekraïne hadden gestreefd". Verder heeft Zuroff kritiek op het feit dat Oekraïne boeken verbiedt die zich kritisch bezighouden met eigen nazicollaborateurs.

"En nu komen ze bij het land dat het Joodse volk vertegenwoordigt, ook nog met de oproep om een historisch gebeuren als genocide te erkennen. Bij deze hongersnood zijn ook Joden om het leven gekomen, evenals Russen en Wit Russen. Tegelijkertijd repte Porosjenko met geen woord over de Oekraïense deelname aan de massamoord van de nazi's op het Joodse volk", zei Zuroff tegen Israëlische vertegenwoordigers van de media: "Oekraïne is een van de heel weinige landen waar niemand wegens antisemitisme is aangeklaagd. Maar dat betekent echt niet dat er in Oekraïne geen antisemitisme voorkomt, integendeel." Zuroff raakte nog meer opgewonden toen hij vertelde dat er op de dag van het bezoek van Porosjenko aan Jeruzalem in Kiev een monument ter ere van Symon Petljura werd onthuld. Historici beschuldigen hem van betrokkenheid bij de moord op ongeveer 50.000 Joodse landgenoten in de jaren 1920. "Zoals Porosjenko in Jeruzalem ontvangen is, is meer dan absurd", wond Zuroff zich op. Hij was bovendien boos dat geen van de Israëlische politici bij de gesprekken de "Holocaust verdraaiing van Kiev" had aangesneden, maar dat president Rivlin wel had bedankt voor de opening van een nieuw museum in Babij Jar.

Zuroff begrijpt wel waarom premier Netanyahu zich op deze manier koest houdt: dit is realpolitik vanwege geopolitieke belangen. Dat blijkt wel uit het schandaal dat zich na Netanyahu's laatste bezoek aan Polen ontwikkelde rond zijn uitslatingen over de rol van Polen aan de kant van de nazimisdadigers: dat overschaduwde een door Israël georganiseerde bijeenkomst van Visegrad landen. "Niettemin zouden we het volgende kunnen zeggen", stelt Zuroff voor, "wij houden jullie niet de misdaden van jullie grootouders voor, maar verwachten wel van jullie dat jullie voor wat betreft de Shoah bij de waarheid blijven." **AN■**

SYRIË

HET SYRISCHE SCHAAKMAT

Israël blijft eisen dat Iran zich uit Syrië terugtrekt. Iran staat erop om te blijven waar het is. En dus neemt de spanning toe. Vanuit Israëlisch gezichtspunt is er maar één uitweg: de Russen moeten zorgen dat Iran uit Syrië verdwijnt.

Half februari 2019 kwamen drie doelen in het Syrische Quneitra, dat op de Golan hoogten vlakbij de grens met Israël ligt, onder zwaar artillerievuur te liggen. Israël viel gericht stellingen van Hezbollah en sjiiitische pro-Iraanse milities aan die het gebied binnensluipen en zich daar proberen te nestelen. Slechts enkele dagen eerder hadden Israëlische media gemeld dat Iran “zijn activiteiten in de buurt van het vliegveld van Damascus afbouwt vanwege de aanvallen van het Israëlische leger”. Volgens deze persberichten zouden de Iraanse Revolutionaire Gardes hun activiteiten verplaatst hebben naar een Syrische luchtmachtbasis met de naam T-4 in het noorden van het land. Beide zaken hebben natuurlijk verband met elkaar. In feite betekent het dat Iran absoluut niet van plan is om zich uit Syrië terug te trekken, integendeel. Israël zet daar een strategisch besluit tegenover: ze moeten de Iraniërs koste wat het kost uit Syrië weg zien te krijgen om te voorkomen dat er daar een tweede front tegen Israël wordt geopend.

Beide landen wisselen al geruime tijd in alle openheid verbale dreigementen uit. Zo dreigde een Iraanse generaal naar aanleiding van de 40ste verjaardag van de islamitische revolutie: “We gaan Tel Aviv en Haifa vernietigen”. Waarop Netanyahu liet weten: “Als jullie alleen maar zouden proberen, dan is dat meteen de laatste verjaardag van jullie revolutie geweest”. Je hebt niet veel fantasie nodig om in te zien dat de spanningen daarna alleen nog maar toenamen. Beide landen geven elkaar geen duimbreed toe en hoe meer tijd er verstrijkt, des te duidelijker wordt het dat geen van beide partijen dit schaakspel op Syrisch grondgebied kan winnen. De stand is gelijk, of om het in schakerstaal te zeggen: er heerst een patstelling.

Hoe kom je nu weer uit zo’n patstelling? Generaal Amir Eshel, die in het verleden als opperbevelhebber van de Israëlische luchtmacht heeft gediend en in die positie voor honderden Israëlische aanvallen op Iraanse doelen op Syrisch grondgebied verantwoordelijk is geweest, heeft een helder en duidelijk antwoord paraat: “Militaire macht zal de Iraniërs niet tot de aftocht bewegen”, dat staat voor hem vast. “Hier helpen alleen nog diplomatieke bemoeienissen die slechts één geadresseerde kunnen hebben: Rusland”. En inderdaad zijn ook de politieke besluitvormers van het Israël het erover eens dat na de terugtrekking van de Amerikaanse strijdkrachten (die vermoedelijk in april zal zijn af-

gesloten) Rusland de doorslaggevende diplomatieke speler aan het Syrische front zal zijn. Momenteel levert dit echter een beslissend probleem op: Rusland speelt dubbelspel. In verband met de massale Israëlische aanval op het vliegveld van Damascus heeft de Russische staatssecretaris van Buitenlandse Zaken Sergei Vasilevitsj Versjinin gezegd “dat de willekeurige aanvallen (van Israël) op Syrisch grondgebied moeten ophouden”. In dezelfde week vielen er volkomen andere geluiden van een andere staatssecretaris van Buitenlandse Zaken van Rusland, namelijk Sergei Alexejevitsj Ryabkov, te horen. In een interview dat hij de Amerikaanse nieuwszender CNN gaf, loochende hij dat Iran een bondgenoot van Rusland is en voegde daar aan toe: “Wij staan zeker niet onverschillig tegenover welke stappen dan ook die de veiligheid van Israël garanderen”.

Rusland, zo lijkt het, is aan het manoeuvreren tussen Iran en Israël. Onlangs werd bekend dat de Russische president Poetin Israëls premier naar Moskou heeft uitgenodigd voor gesprekken. De Iraanse president Rohani kreeg ook zo’n uitnodiging, voor een tijdstip direct na het bezoek van Netanyahu. Poetin, dat mag duidelijk zijn, heeft uitsluitend oog voor de belangen van Rusland. Daaronder valt een gezwinde wederopbouw van Syrië, want alleen zo kan Rusland van de Syrische middelen gaan genieten ten gunste van de eigen voortmodderende economie. Israël neemt intussen al spanningen tussen Rusland en Iran waar. De Iraanse aanwezigheid in Syrië provoceert Israëlische aanvallen die uiteindelijk de stabiliteit van het Syrische regime ondermijnen en er bovendien voor zorgen dat buitenlandse investeerders uit het land wegblijven. In dit verband kwam Israël met het idee om de Russen een deal aan te bieden die de ruggensteun van de VS geniet: men erkent dat Rusland in Syrië een bijzondere rol speelt; als tegenprestatie verplicht Rusland zich ervoor te zorgen dat Iran zich uit Syrië terugtrekt.

Het heeft er de schijn van dat deze optie momenteel in het geheim wordt overwogen. Of het idee uitvoerbaar is, hangt enerzijds van Poetin af, en anderzijds moeten de Amerikanen ook mee willen spelen. Daarnaast is wel noodzakelijk dat Rusland het inderdaad tot een Iraanse terugtrekking kan laten komen. De Iraniërs hebben al bewezen dat ze doelgericht aan hun uitspraken kunnen vasthouden. **ZL ■**

EU-SUBSIDIES

HOE DE PALESTIJNEN MET EUROPESE BELASTINGGELDEN OMGAAN

De balans van 2018 is schokkend: Palestijnse terroristen en hun families hebben veel hogere uitkeringen gekregen dan in armoede levende Palestijnse gezinnen. En deze betalingen worden ook door buitenlandse subsidies mogelijk gemaakt.

In veel Europese landen heb je tv-uitzendingen die zich bezighouden met de zinloze verspilling van belastinggelden; per slot van rekening gaat het toch om financiële middelen die de afzonderlijke burgers als belasting moeten opbrengen. Ook op de sociale netwerken winden zich vooral Europese belastingbetalers op over veel lagere verspilde bedragen dan de sommen die er verspild worden aan verkeerd geplande bruggen, snelwegen en fietspaden. Als het echter gaat om belastinggeld dat hun land of ook de Europese Unie in het buitenland uitgeeft, dan hebben veel mensen eigenlijk geen flauw benul waar dat geld naar toe gaat en waaraan het wordt uitgegeven.

Op de Westbank wonen amper drie miljoen Palestijnen. Gegevens over het

bruto binnenlands product per hoofd van de bevolking (BBP) gaan tot 2017; het bedroeg toen 2.735 euro en was daarmee in tien jaar tijd verdubbeld (ter vergelijking: In Israël ligt het BBP per hoofd van de bevolking momenteel op zo'n 37.000 euro). Het werkloosheidscijfer op de Westbank ligt rond de 20 procent. Volgens gegevens van het Bureau voor de Statistiek van de Palestijnse Autoriteit bedraagt het gemiddelde maandinkomen ongeveer 570 euro. Wie bij een Israëliisch bedrijf werkt haalt al bij het minimumloon ruim twee maal zo veel. Bovendien genieten deze Palestijnen ook Israëliische sociale voorzieningen. Binnen de PA vallen voorzieningen als kindertoeslag, WW, zorgtoeslag en andere sociale voorzieningen uitgesproken magertjes uit, als ze al

ISRAËL DOET JORDANIË CONCESSIONS VOORAF OM VREDE TE BEWAREN

Er bestaat tussen Israël en Jordanië geen ijsdijf zoals Israël momenteel met Turkije beleefd, maar van vriendschap kun je ook niet spreken. De relatie is verstoord geraakt door onder andere de Jordaanse weigering om de in het kader van het vredesverdrag van 1994 gesloten pachtcontracten voor twee aan Israël overgelaten stukken land te verlengen. Inmiddels is duidelijk dat Israël in de geldbuidel tast om zijn strategische belang in een stabiele Jordaanse regering en in vreedzame contacten veilig te stellen. Voor deze geopolitieke stabiliteit legt Israël rond de 240 miljoen euro op tafel, hoewel het Rode Zee – Dode Zee project voor Israël waterhuishouding geen betekenis heeft. Israël hoopte tevergeefs dat het Jordanië met de investering in dit project op andere gedachten kon brengen voor wat betreft de pachtcontracten. Niettemin besloot Israël's premier Netanyahu het project, zoals in 2013 overeengekomen, te financieren en eindelijk ook aan te pakken. Niet alleen de Israëliische veiligheidsdiensten zijn er voorstanders van (in tegenstelling tot het ministerie van Financiën), ook minister van Regionale Samenwerking Tzachi Hanegbi verwelkomt het. Hij meent dat Israël in zijn eentje een nog veel hoger bedrag in de anders nog omvangrijkere noodzakelijke redding van de Dode Zee zou moeten investeren. Van het project, dat waterleidingen, elektriciteitscentrales en een ontziltingsinstallatie omvat, zal niet alleen de waterhuishouding van Jordanië profiteren, maar ook de Palestijnse Autoriteit.

AN■

bestaan. Verder geeft men voor 2017 aan dat ongeveer 14% van de Palestijnse bevolking onder de voor de PA-gebieden gedefinieerde armoedegrens leeft. Een arm gezin krijgt van het Palestijnse ministerie van Sociale Ontwikkeling een toeslag van maximaal 142 euro per maand.

De economische situatie van de bevolking in de PA-gebieden is allesbehalve goed. Een andere zaak is dat het budget dat de PA ter beschikking staat, niet evenwichtig is. Ondanks deze onevenwichtige financiële situatie strooide de PA in 2014 zo'n 69 miljoen euro uit aan terroristen in gevangenschappen of alweer op vrije voet. In 2018 betaalde de PA een bedrag van in totaal 119 miljoen aan deze groep personen. Dit bedrag is binnen vier jaar bijna verdubbeld, niet alleen vanwege hogere uitbetalingen, maar ook omdat meer personen uitbetalingen ontvangen. Bovendien betaalde de PA aan nabestaanden van terroristen die bij hun actie om het leven waren gekomen, een bedrag van ruim 163 miljoen euro uit.

Er bestaan heel nauwkeurige tabellen over wie recht heeft op welke vorm van uitkering, van maandelijkse uitbetalingen tot eenmalige uitkeringen bij ontslag uit de gevangenis. De hoogte van die bedragen wordt bepaald door de lengte van de gevangenisstraf. Wie tussen de 15 en de 25 jaar in de gevangenis zit – maar dat geldt alleen in gevallen van terrorisme, want plegers van andere misdaden worden niet met zulke uitkeringen van de PA bedacht –, ontvangt 2440 euro per maand, meer dan vier keer het gemiddelde maandloon in de PA-gebieden. Wie wegens terreurdaden meer dan 25 jaar gevangen zit, krijgt een maandelijkse uitbetaling van 3485 euro, wat overeenkomt met het salaris van een generaal-majoor of een staatssecretaris van de PA; het is meer dan zes keer het gemiddelde maandloon van een Palestijn op de Westbank. Bovendien ontvangen zulke gevangenen bij hun vrijlating een eenmalige uitkering, die afhankelijk van de lengte van de gevangenschap varieert van 1310 tot 21.780 euro. En natuurlijk kunnen ze ook na hun vrijlating op steun van de PA bouwen, zeker als ze werk-

loos blijven en niet, zoals voorzien, gebruik maken van een voorrangsgeregeling die ex-gevangenen een aanstelling in de openbare sector biedt.

En zo kwam de PA voor 2018 op een totaalbedrag van 282 miljoen euro. Daaronder vallen financiële uitkeringen voor 5000 gevangenen, vrijlatingspremies voor 1200 personen, steun aan werkloze ex-gevangenen, studietoelagen, 'kantine- en kledingsubsidies' voor in Israël gevangen zittende terroristen en de steun die voor de achterblijvers van terroristen is bestemd. Dit bedrag maakt ongeveer 6% van de begroting van de PA uit. Omdat er uit kringen van de PA maar zelden betrouwbare gegevens komen, becijferen andere bronnen dit bedrag dat met terroristische activiteiten verband houdt, zelfs op tien procent.

De PA kan haar jaarlijkse begroting niet op eigen kracht opbrengen. Zij is daarvoor op buitenlandse hulp aangewezen. De PA dekt een kwart tot een derde van de begroting met buitenlandse financiële hulp. En daarmee vloeien de buitenlandse subsidies, die voor een groot deel van de EU en daarnaast van extra betalingen van lidstaten van de EU komen, ook in de uitbetalingen aan terroristen. Nederland steunt de Palestijnen met ongeveer 50 miljoen euro per jaar.

In wat voor een grote omvang het buitenland de Palestijnen met hulp gelden bedenkt, blijkt ook uit een artikel van *Global Humanitarian Assistance*, dat aangeeft dat de Palestijnen in 2013 in totaal 732 miljoen euro aan buitenlandse hulp hebben ontvangen, omgerekend per hoofd van de bevolking 163 euro. In datzelfde jaar zette men voor Syrië, waar allang een burgeroorlog woedde, een hulpbedrag van 98 euro per hoofd van de bevolking opzij. Landen als Somalia, Ethiopië, Afghanistan en Congo halen nog niet eens een fractie van dit hulpbedrag.

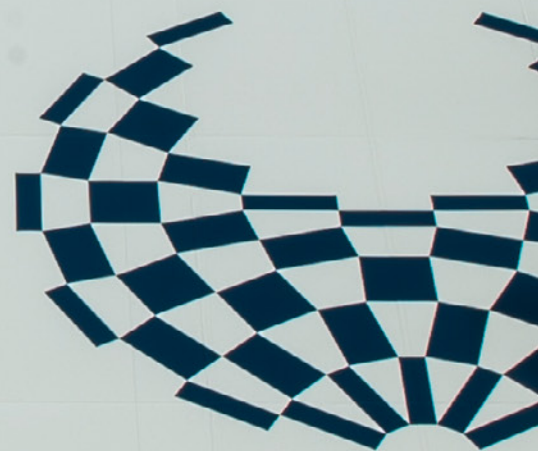
Absurd is ook dat de PA samen met de VN in februari 2019 het buitenland om 309 miljoen euro aan extra hulp gelden voor humanitaire doelen hebben gevraagd, bijna evenveel als het bedrag dat ze aan terroristen en hun nabestaanden uitbetalen. Dat moet toch te denken geven.

AN■

SPORT

PARALYMPISCHE BOEMERANG

De regering van Maleisië heeft geweigerd Israëlische zwemmers aan belangrijke wedstrijden te laten deelnemen. Het gevolg: de kwalificatiewedstrijden voor de Paralympiade in Tokio zijn naar een ander land verplaatst.

TOKYO
PARALYMPIC

Israëlische sporters moeten al jarenlang met allerlei situaties omgaan die niets anders dan pure discriminatie zijn te noemen. Het speelt dan geen rol dat sport de mensen met elkaar moet verbinden. Zulke incidenten betreffen echt niet alleen sportieve evenementen in Arabische of islamitische landen, al zie je de gevallen van discriminatie van Israëlische sporters daar wel het duidelijkst. Wat er ook bij hoort, is dat ondanks overwinnaarspodium en gouden medaille het Israëlische volkslied niet gespeeld wordt, toeschouwers geen Israëlische vlag mogen laten zien en dat collega sporters heel onsportief Israël's geen hand willen geven en zelfs niet eens aan een wedstrijd mee willen doen. Voor Israëlische sporters is dit dagelijkse kost. Maar wat er enige tijd geleden rond een sportevenement in het islamitische Maleisië gebeurde, was toch wel ongekend en brak alle records van vijandigheid, afwijzing en discriminatie.

In januari 2019 verkondigde de Maleisische regeringschef Tun Mahathir bin Mohamad dat zijn land de paralympische zwemploeg van Israël de toegang tot Maleisië weigert. Daarmee werd de Israëlische zwimmers de mogelijkheid ontnomen om aan wedstrijden in het Maleisische Kuching deel te nemen die voor de zomermaanden waren gepland. Deze weigering om Israël's visa te verstrekken geschiedde ondanks de bevestiging van de Maleisische regering in 2017 aan het Internationaal Paralympisch Comité (IPC) dat men de Israëlische sporters niet zou boycotten. Slechts op basis van deze toezegging had men besloten het toernooi in Maleisië te organiseren.

De Maleisische premier lichtte in een interview voor de binnenlandse pers zijn besluit toe. Hij benadrukte dat zijn land het recht heeft te besluiten wie men wel binnenlaat en wie niet. Men heeft het recht te beslissen welke de landen zijn "die veel slechte dingen doen", waardoor, zo benadrukte hij, "Israël's in Maleisië niet gewenst zijn". Verder meende hij onbekommerd: "Als het IPC Maleisië daarom de organisatie van de wedstrijd wil ontnemen, nou goed, dan doen ze dat maar".

Maleisië is een door en door islamitisch land in Zuidoost-Azië. Het onderhoudt geen diplomatieke betrekkingen met Is-

raël, maar staat wel te boek als een van de landen die pal achter de 'Palestijnse zaak' staan. De 93-jarige premier, die men slechts dr. Mahathir noemt, zijn al herhaaldelijk antisemitische uitlatingen verweten. Nog maar drie maanden geleden liet hij zich in een interview uit over de "typisch Joodse haviksneus" en beweerde: "De problemen in het Midden-Oosten zijn pas met en door de stichting van Israël begonnen. Dat is nu eenmaal de waarheid, maar die mag je kennelijk niet meer hardop uitspreken."

De weigering om Israëlische sporters toe te laten zorgde in de sportwereld voor een golf van protest. Ondanks veel solidariteitsbetuigingen begonnen veel Israelische sporters zich zorgen te maken, want de in Kuching geplande wedstrijden gelden als een van de belangrijkste sportevenementen van deze tak van sport in het lopende jaar. Alleen door met succes hieraan deel te nemen kan een atleet een ticket naar de Paralympische Spelen in Tokio in de zomer van 2020 verdienen.

Er verstreken enkele spannende weken waarin het IPC Maleisië probeerde te overreden. Toen alle pogingen vruchteloos bleken, besloot men tenslotte het toernooi te verplaatsen naar een land dat geen voorstander is van een boycot, maar van een sportieve dialoog. "Alle sportwedstrijden dienen voor alle sporters van welk land en van welk volk ook toegankelijk te zijn; er mag gewoon geen discriminering plaatsvinden", zei voorzitter Andrew Parsons van het IPC op een persconferentie. "Als een land de sporters van een bepaald volk op basis van politieke motieven boycot, dan is er gewoon geen andere keus dan voor het sportevenement een andere plaats te zoeken."

De imagoschade en de economische verliezen die Maleisië vanwege deze affaire zal moeten slikken, zijn geweldig. Een in zwemwedstrijden gespecialiseerde sportcommentator stelde in dit verband vast: "Maleisië, denk nog eens goed na, zolang je leiders nog slapen en niet van de ziekte genezen zijn die hen heeft overvallen, heb je als land geen plaats in de wereld van de sport".

Bij het sluiten van de redactie was er nog geen andere plaats voor het toernooi gevonden.

ML ■

KRITIEK OP ISRAËL

AMNESTY INTERNATIONAL ROERT DE BDS TROM

De organisatie eist van bedrijven die in het digitale toerisme actief zijn dat ze de nederzettingen in Judea en Samaria alsmede Israëlische aanbiedingen in Oost-Jeruzalem boycotten om niet langer “munt uit oorlogsmisdaden” te slaan.

Als Peter James Henry Solomon nog zou leven, was hij vast en zeker verdrietig geweest en had hij zich geschaamd. Hij is nauwelijks aan te nemen dat deze Britse Jood (die na zijn overgang tot het katholieke geloof zijn naam in Peter Benenson veranderde) het had goedgekeurd dat Amnesty International (AI) zich bij de anti-Israël boycotbeweging BDS zou aansluiten en zelf luidkeels tot een economische boycot van het Joodse land zou oproepen. Per slot van rekening gaat het idee om de organisatie AI op te richten op hem terug. Het is Benenson bespaard gebleven, want hij overleed in 2005 op 83-jarige leeftijd. Het zal genoegzaam bekend zijn op welke terreinen AI actief is. Dat daar nu ook acties tegen Israël bij horen, is nieuw.

Benenson richtte de internationaal actieve organisatie in 1961 op omdat hij het belangrijk vond de mensenrechten te verdedigen. Zijn besluit rijpte toen hij het verhaal van twee Portugese studenten had gehoord. In de tijd van de autoritaire dictatuur in hun land hadden ze een keer in het openbaar op hun vrijheid geproost, waarvoor ze tot zeven jaar gevangenisstraf waren veroordeeld. Sindsdien heeft AI zich tot een werkelijk wereldomspannende vereniging ontwikkeld: deze het algemeen nut beogende en niet op winst gerichte organisatie telt rond de zeven miljoen leden en sponsors in 150 landen.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Men zet zich vooral in voor de vrijlating van gevangenen die als andersdenkenden gevangen zitten; men probeert wereldwijd de afschaffing van de doodstraf te bewerkstelligen en treedt actief op tegen marteling en andere schendingen van de mensenrechten. AI geeft aan dat het zich in de tientallen jaren van zijn bestaan voor de rechten van tienduizenden gevangenen heeft ingezet. Ter erkenning daarvan is AI in 1977 onderscheiden met de Nobelprijs voor de vrede.

Ook na de dood van Benenson, 14 jaar geleden, ging het werk onverminderd door, ook in Israël, waar AI zich vooral in de Palestijnse sector heeft geëngageerd

Israëli's in Oost-Jeruzalem aanbieden. De kritiek van AI richtte zich tegen bedrijven als Expedia, Booking.com, Trip Advisor en AirBnB. Het laatstgenoemde bedrijf, dat zich vooral wijdt aan de bemiddeling van allerlei particuliere onderkomens, had de samenwerking met 200 Israëlische verhuurders in Judea en Samaria al vóór het verschijnen van het jaarverslag van AI beëindigd, maar geen soortgelijke maatregel genomen voor Oost-Jeruzalem. AI verwijt hen door aanbiedingen in de genoemde geografische gebieden “winst uit oorlogsmisdaden” op te strijken en “bij te dragen aan de schending van de mensenrechten van de Palestijnen en de

waar na de verwoesting van de tweede tempel een grote Joodse nederzetting is gesticht. Joden hebben hier vanaf de vierde tot in de achtste eeuw geleefd. Toeristen bezoeken graag de resten van een antieke synagoge die uit deze periode stamt en een van de weinige unieke synagogen in het gebied is.

Van de vier in het jaarverslag van AI aangevallen bedrijven voor digitaal toerisme hebben er twee gereageerd. Expedia en AirBnB hebben geen commentaar op het jaarverslag gegeven. Toch waren er wel heel veel reacties, zowel van Joodse als niet-Joodse organisaties uit de hele wereld die boos waren om deze aanvallen

➤ De kritiek van AI werd voor het eerst in de geschiedenis van de organisatie tegen een volkomen andere sector gericht: bemiddeling van onderkomens die Israël's in Oost-Jeruzalem, Judea en Samaria aanbieden

en zich sinds enkele jaren ook aan het lot van de vluchtelingen uit Afrika wijdt. Dit jaar week de organisatie echter van haar gebruikelijke manier van doen af. In het jaarverslag kwam men voor het eerst in de geschiedenis van de organisatie met kritiek op een geheel andere sector. Men viel de grote bedrijven aan die op het terrein van het digitale toerisme actief zijn, omdat zij ook huurobjecten in Judea en Samaria in hun aanbod hebben en/of aanbevelingen doen voor Israëlische attracties in de gebieden. Men bekritiseerde eveneens de bemiddeling van onderkomens die

bezetting en de Israëlische nederzettingen op Palestijnse bodem te promoten”. In dit verband constateert de organisatie in haar verslag dat “de nederzettingen het internationaal geldende humanitaire recht schenden en daarom niets anders voorstellen dan oorlogsmisdaden”.

Het jaarverslag gaat zelfs nog verder en somt afzonderlijke plaatsen op. Daar zitten werkelijk absurd aandoende namen bij, zoals Silo in Samaria, waar volgens de Bijbel de ark is bewaard, en Susya in de zuidelijke uitlopers van de Judeese bergen, of liever gezegd de bergen van Hebron,

van AI. Velen eisten dat landen als China, Venezuela, Cuba, Iran, Rusland en Syrië, evenals andere landen die “regelrecht opvallen met hun schending van de mensenrechten”, vanwege daar werkelijk begane oorlogsmisdaden economisch gediscrimineerd werden, maar niet Israël. Ook van de Israëlische regering kwam er kritiek op het jaarverslag van AI. Yariv Levin, die begin dit jaar nog minister van Toerisme was, zei: “Geen macht ter wereld kan een eenvoudige waarheid uit de wereld helpen: Eretz Israel behoort het Joodse volk toe”. **ZL ■**

PLATFORM VAN DE ARK GEVONDEN?

Kirjat-Jearim heeft in de Bijbel ongeveer 20 jaar lang een beduidende rol gespeeld als de plaats waar de ark werd bewaard nadat de Filistijnen deze aan koning David hadden teruggedragen (1 Sam. 7:1). Tegenwoordig ligt er in dit op enkele kilometers van Jeruzalem gelegen gebied een gelijknamige stad. Veel mensen identificeren ook het vlakbij gelegen Arabische dorp Abu Gosh met het bijbelse Kirjat-Jearim. Onlangs leidde Israel Finkelstein van de universiteit van Tel Aviv in samenwerking met het Collège de France nieuwe archeologische opgravingen in deze streek met zijn rijke geschiedenis. Men haalde de resten van indrukwekkende vestingwerken, bestuursgebouwen en woonhuizen voor de dag die uit de juiste periode dateerden. Daarnaast ontdekte men de resten van een vierkante constructie in de vorm van een platform. Gezien de vorm en de afmetingen zou deze constructie voor de bewaring van de ark kunnen hebben gediend. Dat was althans de werkthese die de wetenschappers opstelden, want concrete bewijzen ervoor zijn niet gevonden. Al weet je in Israël maar nooit wat de grond nog voor verrassingen in petto heeft. **AN ■**

LUCHTMACHT

EEN WONDER OP IJLE HOOGTE

Tijdens de vlucht van een F-15 gevechtsvliegtuig van de Israëlische luchtmacht op negen kilometer hoogte vloog de cockpitkoepel eraf. In tegenstelling tot de instructies voor zulke gevallen verlieten de piloten de jet niet, maar maakten ze een noodlanding. En met succes.

Een eskader van F-15 gevechtsvliegtuigen was gestart voor een nachtvlucht vanaf de basis Nevatim in het zuiden van Israël. Zonder enig voortekenen en zonder duidelijke reden vloog bij een van de toestellen tijdens de vlucht plotseling de cockpitkoepel eraf. Ondanks deze levensbedreigende situatie (die voor zover nader onderzoek kan uitwijzen, op een technisch mankement berust), bleven zowel piloot Y. alsook navigator R. rustig en bezonnen. Ze bevonden zich op een hoogte van negen kilometer en vlogen juist boven open zee. Plotseling waren ze zonder enige bescherming aan de elementen overgeleverd. Een kou van min 40 graden sloeg hen tegen het lijf. Een enorme zuigende wind rukte aan hen. De bemanning heeft in een dergelijke situatie opdracht zich met de schietstoel in veiligheid te brengen. Maar de beide piloten besloten hun toestel niet te laten neerstorten, maar aan boord te blijven en te proberen een veilige landing te maken.

Binnen enkele seconden na het verlies van de cockpitkoepel troffen de twee de voorgeschreven noodmaatregelen. Ze lieten hun stoelen zakken om zo diep mogelijk in de cockpit te zitten en beter tegen de wind beschermd te zijn. Ze gingen lager vliegen en minderden snelheid. Toen namen ze via de radio contact op met de dichtstbijzijnde luchtmachtbasis, berichtten over het incident en hoe het er met hen voorstond. Het personeel van de luchtmachtbasis werd in de hoog-

ste staat van paraatheid gebracht en bereidde zich voor op een noodlanding. Het was ongetwijfeld een heel bijzondere situatie, want in de geschiedenis van de moderne gevechtsvliegtuigen zijn slechts vier soortgelijke gevallen

- Het was ongetwijfeld een heel bijzondere situatie, want in de geschiedenis van de moderne gevechtsvliegtuigen zijn slechts vier soortgelijke gevallen bekend van vliegtuigen die hun cockpitkoepel verloren en toch niet neerstortten. Piloot Y. en navigator R. gaan dus als geval nummer 5 de geschiedenis in.

bekend van vliegtuigen die hun cockpitkoepel verloren en toch niet neerstortten. Piloot Y. en navigator R. gaan dus als geval nummer 5 de geschiedenis in.

Uit de opnamen van de gesprekken tussen de piloot en de achter hem gezeten navigator en uit hun radiogesprekken met de controletoren blijkt dat de twee de hele tijd rustig en voorzichtig bleven en bijna koelbloedig op deze noodsituatie reageerden. Afgezien van

de eerste hectische seconden na het verlies van de cockpitkoepel, toen de twee probeerden ondanks de wind met elkaar te communiceren, hielden ze de situatie met een uitmuntend professionalisme in de hand, ook voor wat betreft de noodlanding.

“De cockpitkoepel was ineens weg, gewoon weg, zonder dat er eerst een waarschuwingsslampje oplichtte om een technisch probleem aan te geven”, maakte een woordvoerder van de Israëlische luchtmacht na de veilige landing van de twee piloten bekend. “Dit is een buitengewoon incident. Bijna niemand krijgt het voor elkaar om zo’n noodsituatie zonder letsel dan wel levend te overleven. De twee hebben zich niet met hun schietstoel in veiligheid gebracht, maar een succesvolle noodlanding uitgevoerd. Dat vereist niet alleen uitstekende kundigheid, maar ook een stevige portie moed.”

ML ■

NIEUW INITIATIEF

HET VREDESWINKELCENTRUM

Het eerste Israëlisch-Palestijnse winkelcentrum in de regio Jeruzalem heeft zijn deuren geopend. De Palestijnse Autoriteit (PA) heeft tot een boycot opgeroepen, maar de bewoners van het noorden van de stad stromen toch naar de winkels toe.

Tussen de autonome Palestijnse stad Ramallah en de metropool Jeruzalem ligt een industriezone met de naam Atarot. Hier heeft de Israëlische ondernemer Rami Levy een van zijn dromen verwezenlijkt: een winkelcentrum van drie verdiepingen, dat zowel door Israëlische als Palestijnse klanten bezocht kan worden. Hij investeerde bijna 50 miljoen euro in deze onderneming, die op een heel eenvoudig idee is gebaseerd: ga je samen shoppen, dan komt de vrede vanzelf. Maar het Midden-Oosten is nu eenmaal het Midden-Oosten. En dus waren er heel wat mensen die dit winkelcentrum al vóór de opening als een “project van het zionistische streven naar nederzettingen” bestempelden. President Mahmoud Abbas van de PA plaatste zich in de voorste linies van de tegenstanders door zijn volk op te roepen de plek te boycotten, om op die manier de co-existentie gedachte van Levy te begraven.

Natuurlijk is de succesvolle ondernemer in de supermarktsector Levy ook het nodige aan zijn winst gelegen. En het winstpotentieel is inderdaad enorm: in de noordelijke wijken van het Joodse deel van Jeruzalem, in de Arabische wijken en dorpen en ook in de Israëlische nederzettingen in de omgeving leven in totaal 250.000 mensen. Dit winkelcentrum is breed en zijd het enige en kan dus een goudmijn worden. Maar toch was er een aanzienlijke portie visie, doorzettingsvermogen en zelfvertrouwen nodig om een shoppingcenter te bouwen dat zowel Joodse Israëli's als Arabische Palestijnen aantrekt om hier zij aan zij te kopen, de andere winkels door te snuffelen of gewoon even tijd te nemen voor een kop koffie of een maaltijd.

In dit winkelcentrum, dat in januari 2019 officieel zijn poorten opende, huren ettelijke grote winkelketens winkels: Israëlische, Palestijnse alsook buitenlandse bedrijven. Je vindt er dus een Israëlisch kledingbedrijf direct naast een vestiging van een Palestijnse kleding-groothandel die in Oost-Jeruzalem is gevestigd. De winkel van een Palestijnse winkelketen die gouden sieraden

aanbiedt, vind je deur aan deur met een bekend Israëlisch bedrijf voor verzorgingsproducten. Echt spannend wordt het als je naar de culinaire sector van het winkelcentrum gaat. Want hier stuit je op een hummus stand van Palestijnen uit Ramallah direct naast Brooklyn Bagel. Overigens houden alle snackbars en restaurants zich op verzoek van Rami Levy aan de Joodse spijswetten.

Hoewel dit complex heel dichtbij de grens is ontstaan en er veel Arabieren uit Oost-Jeruzalem heen stromen, schijnt Rami Levy zich totaal geen zorgen om veiligheidskwesties te maken. “De veiligheidspolitieke situatie maakt me niet bang”, zei hij, “ik weet zeker dat dit winkelcentrum iedereen iets te bieden heeft, zowel Joden, moslims als christenen, en dat is precies wat bij co-existentie hoort. Sommige mensen waren van mening dat het best gevaarlijk kan zijn om uitgerekend in dit gebied te investeren. Maar iedereen die aarzelde heeft uiteindelijk moeten toegeven dat je uitgerekend hier met een enorm en ook nog eens veelzijdig potentieel te maken hebt.”

Niettemin steunt lang niet iedereen het idee van Rami Levy voor een vreedzame co-existentie. De president van de PA was niet de enige die tot een boycot opriep; Palestijnen hebben tal van soortgelijke oproepen op de sociale netwerken gezet. Ook op de Palestijnse televisie kun je de slogan horen: “Word geen partner van de bezetter. Een economische normalisering is verraad.” Toen Rami Levy ongeveer een maand na de opening van het winkelcentrum een afspraak met de president van de PA probeerde te maken om zijn verlangen naar vreedzame co-existentie te promoten, kreeg hij een afzegging. Momenteel schijnen echter alle oproepen tot een boycot futiel te zijn, want het winkelcentrum trekt heel veel mensen.

ML ■

DIGITALE GEZICHTSHERKENNING TEN DIENSTE VAN DE GENEESKUNDE

Enkele jaren geleden schudden mensen nog hun hoofd als gezegd werd dat computerprogramma's menselijke gezichten zouden kunnen herkennen en analyseren. Tegenwoordig is dat echter allang aan de orde van de dag, vooral in de strijd van de veiligheidsdiensten tegen criminaliteit en terrorisme. In 2011 richtte de Israëli Moti Shniberg samen met hoogleraar informatica Lior Wolf het bedrijf FDNA op. Samen met andere deskundigen op verschillende terreinen en met een indrukwekkende adviesraad van internationale vaklieden ontwikkelden ze het analyse-apparaat DeepGestalt, dat de mogelijkheid biedt om door middel van een op kunstmatige intelligentie (KI) gebaseerd programma tijdens een gezichtsanalyse tekenen van genetische ziekten te herkennen. Dit analyse-apparaat ligt ten grondslag aan de innovatie Face2Gene, waarmee tot nu toe ongeveer 100.000 patiënten in ruim 130 landen zijn onderzocht. Intussen staat vast dat dit KI-programma een belangrijke bijdrage levert aan de dysmorfologie (de leer van de afwijkingen van normale lichaamsvormen), die in de geneeskunde een belangrijke rol speelt bij de diagnose van genetische ziekten. "Tientallen jaren hebben we ons voor het herkennen van genetische ziekten moeten verlaten op het oog van de waarnemer. Hoewel er intussen andere analysemethoden bijgekomen zijn, toch biedt dit programma met zijn bewezen indrukwekkende precisie en zijn databank een uitbreiding van de niet-invasieve diagnostisering", zei manager Dekel Gelbman van FDNA. **AN** ■

BIOPLASTIC DANKZIJ ISRAËL OOK ZONDER ZOETWATER-VERBRUIK

Plastic is schadelijk voor het milieu. Desondanks is deze kunststof nauwelijks meer uit ons moderne leven weg te denken, zoals wel uit de volgende cijfers blijkt. Tussen 1950 en 2015 is er in de hele wereld ongeveer 8,3 miljard ton kunststof vervaardigd, dat betekent circa een ton per hoofd van de wereldbevolking. De helft daarvan komt uit de laatste 13 jaar. Van deze hoeveelheid is 6,3 miljard ton als afval weggegooid; 9% daarvan is gerecycled, 12% is verbrand en 79% is op vuilnisbelten terechtgekomen, waar het zich dus in het milieu ophoopt. Intussen gaan veel consumenten over op vervangende biologische stoffen, zoals weggoobestek van bamboe. Maar daarbij vergeet men wel dat er voor de productie daarvan enorme hoeveelheden water nodig zijn, en dat is ook allesbehalve milieuvriendelijk. Hetzelfde geldt voor bioplastic, dat steeds populairder wordt. Maar planten die voor de productie van bioplastic worden gebruikt, hebben zoetwater nodig, dat tegenwoordig in veel landen al schaars is. Daarom wijden onderzoekers van de universiteit van Tel Aviv zich aan de ontwikkeling van plasticpolymeren die van micro-organismen komen die zich met algen voeden. Algen hebben namelijk zout water nodig, geen zoetwater. Onlangs konden de wetenschappers aankondigen: "Ons nieuwe proces produceert 'plastic' uit marine micro-organismen die volledig tot biologisch afval afgebroken kunnen worden." **AN** ■

FYTOTHERAPIE

WOESTIJNSTER

Een plant die slechts in de Arava vallei in Israël voorkomt, kan op termijn het gebruik van chemomedicijnen terugdringen, want deze plant schijnt kankergezwellen zonder schade voor gezonde cellen te kunnen reduceren.

De Hebreeuwse naam van deze plant betekent zoiets als geurster. De botanische naam van de plant, die uitsluitend in het zuiden van Israël voorkomt, is *asteriscus graveolens*. De plant krijgt gele bloemen, waarvan de geur op die van de perzikbloesem lijkt. Daarom is het in Israël een geliefde tuin- en balkonplant. Sommige Israeli's drinken hem ook graag als thee. In de volksgeneeskunde noemt men deze plant bij de behandeling van geslachtsziekten en maagproblemen alsook als middel tegen misselijkheid en overgeven. Onlangs is gebleken dat de plant ook nog andere eigenschappen heeft, die nog veel indrukwekkender zijn.

De verantwoordelijke voor deze ontdekking is Rivka Ofir, die aan de Ben Gurion universiteit van de Negev op het Instituut voor Gezondheidsonderzoek werkzaam is. Ofir houdt zich al tientallen jaren intensief met het onderzoek van de flora van de aride regio van Zuid-Israël bezig. Zij koestert namelijk de hoop dat daaronder eveneens geneeskrachtige planten met een bijzondere werking zitten, vooral voor de strijd tegen kanker. In juli 2018 publiceerde zij een artikel in het vakblad *International Journal of Molecular Science*, dat internationale belangstelling wekte. Zij vertelt daarin over haar proeven met deze plant. Wat er uitsprong: zij onderzocht de uitwerking op kankercellen van muizen met lymfekanker. De resultaten waren nogal verrassend, want ongeveer de helft van alle kankercellen die aan een extract van deze plant werden blootgesteld, stierf binnen 24 tot 48 uur af. En in dit verband is het niet minder belangrijk dat het plantenextract geen enkele negatieve uitwerking op gezonde cellen had.

De wereld van geneeskundig on-

derzoek investeert al vele jaren enorm veel geld in het vinden van een middel dat in de strijd tegen kanker ongeveer net zo effectief werkt als de chemotherapie, maar dan zonder gezonde cellen te beschadigen. Ofir en haar team van wetenschappers zijn van mening dat men met deze in Israël groeiende plant dichterbij dit dubbele doel komt. In hun artikel zetten zij gedetailleerd uiteen hoe het proces in het laboratorium verliep bij het samenvoegen van het extract en de kankercellen. Dit proces lijkt op het proces dat door een conventionele chemotherapie in het menselijk lichaam op gang wordt gebracht. In het kader van verdere onderzoeken ontdekte Ofir dat een combinatie van dit plantaardig extract en chemotherapeutische middelen niet alleen ook werkt, maar dat je het aandeel aan gebruikelijke medicijnen in deze cocktail met minstens 50% kunt terugschroeven zonder de werkzaamheid ervan negatief te beïnvloeden.

“Deze resultaten stemmen ons zeer hoopvol”, zo zei Ofir. “Maar we dienen er wel rekening mee te houden dat het nu toe slechts om een eerste onderzoek gaat, dat ook nog eens uitsluitend in het laboratorium is uitgevoerd. We hebben nog geen klinische inzichten en weten bovendien niet bij welke soort kankercellen deze uitwerking bereikt kan worden. Maar toch, hier ligt een enorm potentieel, dat staat zonder meer vast. Als een van de grote farmaceutische concerns voor nader onderzoek naar de werking van deze plant kiest, dan kan dat in de toekomst goed nieuws voor kankerpatiënten zijn.”

ML ■

ARCHEOLOGIE

NIET ALLEEN METHUSALEM

Israël kent niet alleen de bijbelse Methusalem, maar ook een Judese dadelpalm met de naam Methusalem, die met een goede reden zo is genoemd. Maar de archeologische opgravingen in Israël hebben nog meer zaden uit de oudheid te bieden.

Men vond de dadelpit bij opgravingen op de Herodiaanse woestijnvesting Masada aan de Dode Zee. Onderzoek met de radiokoolstofmethode bevestigde dat dit zaadje inderdaad 2000 jaar oud is. Men heeft het eerst enkele tientallen jaren op de Bar Ilan universiteit bewaard en pas in 2005 ingezaaid. Veel hoop dat het inderdaad zou ontkiemen had men niet, maar dat was wel precies wat er gebeurde. Toen de in de kibboets Ketura bij Eilat te bewonderen plant in 2001 in bloei stond, wist men bovendien dat het een mannelijke plant is, die dus geen vruchten draagt.

Dit succes (waarmee Israël overigens het kiemrecord van een 1300 jaar oude lotuspit brak) geeft de Israëlsche wereld van zowel botanici als archeologen vleugels: onlangs stuitte men op 1500 jaar oude druivenpitten. Men deed deze ontdekking in de Negev woestijn. Het leidde tot de hoop om de een of andere oeroude druivensoort weer tot leven te kunnen wekken.

De vondst dateert uit de Byzantijnse tijd en komt naar de mening van enkele wetenschappers overeen met wat men in de antieke Byzantijnse literaire bronnen ‘Negev wijn’ noemde. Deze wijn was

ook bekend onder de naam Gaza wijn, naar de haven van waaruit hij naar het Byzantijnse rijk werd geëxporteerd. Hij was in die tijden beroemd om zijn uitstekende kwaliteit en daar stond dan ook een forse prijs tegenover. Dat je in de woestijn heel goed wijn kunt verbouwen laten tegenwoordig enkele Israëlische wijnboeren zien, die zelfs trots mogen zijn op bekroonde soorten wijn. Ook al is er tegenwoordig een portie hightech in het spel, vroeger waren aangelegde terrassen voldoende om met succes druiven te kweken. Archeologen hebben al langer geleden dergelijke terrassen gevonden, die ongetwijfeld voor het verbouwen van deze legendarische Negev wijn van de Byzantijnen hebben gediend. Andere bewijzen voor de extensieve wijnbouw van die tijd vond men op verschillende plaatsen in de vorm van wijnkruiken.

“Tegenwoordig verbouwt men in de Negev Europese druivensoorten, want wat de mensen eens als Negev wijn kenden, is voor de wereld verloren gegaan”, aldus professor Guy Bar-Oz, die aan de universiteit van Haifa doceert en

de opgravingen in het nationaal park Halutza heeft geleid. Halutza (op de beroemde kaart van Madaba Eluza genoemd) ligt aan een beroemde handelsroute van de Negev, die de Nabateeën voor hun wierookhandel gebruikten. Overigens moeten we er wel van uitgaan dat deze plek al een voorloper heeft gehad die al in bijbelse tijden van betekenis was: de Filistijnse stad Gerar. Op deze plek (die overigens samen met andere antieke plaatsen van de Nabateeën in de Negev UNESCO werelderfgoed is) ontdekten men bij opgravingen een aantal druivenpitten. Het is voor het eerst dat er zoiets gevonden is en het was dus groot nieuws, en niet alleen in vakkringen.

In hun publicatie over deze vondst stelde Bar-Oz samen met zijn collega-archeoloog Lior Weisbrod (eveneens van de universiteit van Haifa) en Tali Erickson-Gini (van het Israëlische Bureau voor Oudheden) vast: “Europese wijndruiven hebben relatief veel water nodig, iets wat de moderne wijnbouw in de Negev woestijn door middel van hightech oplost. Maar dat was 1500 jaar geleden zeker niet het geval. Daarom doet de hypothese de ronde dat de

destijds in de Negev verbouwde druivensoort vermoedelijk heel goed aan het aride klimaat was aangepast. Misschien berust het prestige dat deze wijn destijds genoot, zowel op de druivensoort als op de kweekmethode.” Dat gaan andere wetenschappers nu proberen te ontdekken, want men hoopt op een soortgelijk resultaat als bij de palm van Methusalem. “Het zou toch machtig zijn om te weten hoe deze destijds zo veelgeprezen wijn in werkelijkheid smaakte”, vond Bar-Oz. Zijn mening delen ook andere wetenschappers, die aan de plantengenenbank van Israël werken, maar hun verzameling van duizenden antieke groenten- en fruitzaden in hun oorspronkelijke vorm bewaren om de genetische oorsprong te kunnen onderzoeken. De hier opgeslagen exemplaren moeten voor de wereld na ons bewaard blijven zoals ze zijn. **AN■**

HOLOCAUST

HET LANGE LEVEN VAN HOLOCAUST OVERLEVENDEN

In Israël leven vandaag de dag nog zo'n 180.000 overlevenden van de nazi-massamoord op het Joodse volk. Het zijn bejaarde mensen met allerlei gezondheidsproblemen. Toch worden ze wel veel ouder dan veel andere Israëli's.

Sinds het einde van de oorlog in 1945 zijn er 74 jaren verstreken. De generatie van Joodse mensen die de nazivervolgingen hebben overleefd, is bejaard tot hoogbejaard. En het is allang tot het openbaar bewustzijn doorgedrongen dat velen van hen sindsdien met psychische problemen te kampen hebben. De lijst van symptomen is lang. Nachtmerries, flashbacks en fobieën leiden bij velen tot slapeloosheid en problemen bij het inslapen. De overlevenden worden geconfronteerd met spanningen en onrustige toestanden, maar ook met angstgevoelens, dwanggevoelens en andere beperkingen.

Maar dat is lang niet alles. Ze hebben tijdens de Shoah niet alleen allemaal op jonge leeftijd wonden opgelopen als gevolg van mishandeling. Maar ze zijn eveneens getekend door de destijds om zich heen grijpende ziekten als tyfus, dysenterie en amoebedysenterie en de aanhoudende ondervoeding. Deze mensen, wier ziel tot op de

huidige dag te lijden heeft van de verschrikkingen van toen, hebben met een hele reeks medische problemen te kampen.

Overlevenden van de Shoah hebben recht op een bijzonder pensioen om het dagelijks leven voor hen te verlichten. Helaas komt niet alleen in Israël het fenomeen van verarmde overlevenden van Shoah heel veel voor. De gezondheidstoestand van lichaam en ziel van deze mensen is jarenlang heel nauwkeurig gedocumenteerd. De wetenschappers van het Maccabi Kahn Instituut voor Onderzoek en Innovatie hebben 38.500 tussen 1911 en 1945 in Europa geboren overlevenden van de Shoah onderzocht, evenals 35.000 personen van een controlegroep die in deze periode in het Israël van voor 1948 ter wereld zijn gekomen. Twee decennia lang (1998–2017) verzamelde men gegevens onder verzekerden van de Israëlische zorgverzekeraar Maccabi. Men had hen geselecteerd op geslacht, leeftijd, economi-

sche status en BMI.

Bij een analyse werd duidelijk dat juist deze mensen ondanks een heel stel ziekten bijzonder oud worden. In Israël ligt hun sterftcijfer 25,3% lager dan onder de algemene bevolking (41,1%). Dat betekent dat overlevenden van de Shoah gemiddeld 84,8 jaar oud worden, ongeveer zeven jaar meer dan de gemiddelde leeftijd van 77,7 jaar.

De onderzoekers gaan er in beginsel van uit dat de ervaring van een genocide waaraan je meer dan vijf jaar blootstaat, schadelijk is voor het "psychische alsook het fysieke welzijn van de betrokken persoon" en ernstige posttraumatische stoornissen tot gevolg heeft. Hoe valt het dan te verklaren dat juist deze mensen vaak een hogere leeftijd bereiken dan anderen? De stellingen waarmee de wetenschappers onlangs in de openbaarheid traden, lokten in vakkringen discussies uit.

De wetenschappers van Maccabi stelden vast dat overlevenden van de Shoah een hoge gezondheidscompetentie vertonen. Zij vonden medische routine-onderzoeken en preventieve maatregelen namelijk bijzonder belangrijk om zo gezond mogelijk te blijven. Daarnaast zijn de wetenschappers van Maccabi van mening dat het weerstandvermogen dat hen hielp om de Shoah te overleven, er ook toe heeft bijgedragen dat zij daarna minder gestrest op de gevolgen van door ziekten veroorzaakte bijverschijnselen reageerden, dat zij "optimisme aan de dag legden, cognitieve flexibiliteit vertoonden, ondersteunende sociale netwerken onderhielden en zich om hun persoonlijke fysieke welzijn bekommerden".

Velen stemden ermee in dat aspecten van deze conclusies heel goed gezien waren. Maar zeer veel mensen

die de Shoah hebben overleefd, vertonen symptomen die allesbehalve bevorderlijk zijn voor sociale netwerken, zoals moeilijkheden tot en met een onvermogen om emoties of ook liefde en blijdschap te kunnen ervaren en tonen, woede-uitbarstingen en een obsessief wantrouwen. Dat werkte op de arbeidsplek vaak negatief, had dikwijls gevolgen voor de hechtheid van het gezin en was voor velen een belemmering om vriendschappelijke relaties op te bouwen. Bovendien lopen veel overlevenden van de Shoah tientallen jaren met zelfmoordgedachten, het absolute tegendeel van optimisme, en leiden ze ook nog al eens een leven dat gekenmerkt wordt door dwangmatige handelingen. Een al jaren op dit gebied gespecialiseerde psychiater meent dat het voortdurend controleren of ramen en deuren wel op slot zitten, schrikreacties als er gebeld wordt, slapen met licht aan, angst voor vervolging op straat en hevige paniek als Israël in oorlog is nauwelijks ruimte bieden voor 'cognitieve flexibiliteit'. Als je dan ook nog nagaat dat veel overlevenden niet alleen vereenzaamd, maar ook in economische nood leven, zodat ze moeten kiezen tussen medicijnen of levensmiddelen kopen, dan dien je je niet bezig te houden met pogingen te verklaren waarom deze mensen ouder worden dan anderen, maar je juist zo snel mogelijk af te vragen wat je kunt en moet ondernemen om de mensen ondanks hun psychische en fysieke toestand een zo waardig mogelijke levensavond te schenken. **AN■**

NIEUWS UIT ISRAËL®

NEDERLAND:

Beth-Shalom,
Postbus 193,
3940 AD Doorn
telefoon 0343 477288
fax 0343 477447
E-mail: info@beth-shalom.nl

ABONNEMENTEN:

Beth Shalom,
Postbus 193,
3940 AD Doorn,
tel. 0343 477288
Giften: IBAN NL27INGB0000094400 t.n.v. Beth-Shalom Doorn
En extra: BIC: INGBNL2A
Betalingen: IBAN NL52 INGB 0000 4092 00 BIC INGBNL2A
t.n.v. Middernachtsroep Doorn ook voor België.

«Nieuws uit Israël» verschijnt ook in het Duits, Frans, Engels, Spaans, Portugees, Hongaars en Roemeens. Alleen in de betreffende landen.
Abonnement Nederland en België: op basis van een vrijwillige gift van min. EUR 16,00 per tijdschrift per jaar

GASTENHUIS IN ISRAËL:

Beth-Shalom, P.O.B. 6208,
Haifa 31060/Karmel Israël
tel. 00972-4-83774-81

TESTAMENTAIRE BESCHIKKINGEN:

(via een notaris)
«Ik legateer vrij van rechten en kosten aan de Stichting: Zendingswerk Middernachtsroep statutair gevestigd te LEIDEN en geregistreerd onder nummer .41166018. bij de Kamer van Koophandel Rijnland, een bedrag van EUR...»

Geachtig aan het feit, dat alle menselijke kennis slechts onvolkomen is (1 Cor. 13:9), geven de auteurs voor eigen verantwoording hun persoonlijke visie weer

AUTEURS

Initialen van de auteurs en bronvermeldingen in dit nummer:
AN=Antje Naujoks; ZL=Zwi Lidar; ML=Mori Lidar

Voor de inhoud van vreemde web-pagina's waarnaar verwezen werd kunnen wij niet aansprakelijk worden gesteld. Wij verklaren hiermee uitdrukkelijk, dat op het tijdstip van het tot stand brengen van de link geen illegale inhoud op de verbonden websites herkenbaar waren. Op de actuele en toekomstige vormgeving, de inhoud of de auteursrechten van de verbonden sites hebben wij geen invloed. Voor illegale, foute of onvolledige inhoud en vooral voor schade, die uit het aanklikken of niet aanklikken van zulke aangeboden informatie ontstaat, is alleen de aanbieder van de site verantwoordelijk, naar wie verwezen werd, niet degene, die enkel via links naar de bewuste publicaties verwijst.

Feiten over...

- New Age (576)
- holistische en alternatieve geneeswijzen (577)
- psychologie, zelfverwerkelijking en zelfhulp (578)
- occultisme (579)
- het leven na de dood (580)
- bijna-dood ervaringen (581)
- helderziendheid (582)
- astrologie (583)
- het welvaartsevangelie (585)
- valse leringen in de gemeente van Christus (584)
- geleidegeesten (586)
- homoseksualiteit (588)
- vrijmetselarij (590)
- de mormonen (593)
- het rooms-katholicisme (594)
- schepping en evolutie (595)
- halloween (596)
- rockmuziek (597)
- UFO's (598)

Paperback, €1,50 **€1,00**

In onze feitenboekjes krijgt u antwoorden op vragen over verschillende onderwerpen, zoals hierboven vermeld. Goed om te lezen en/of om aan anderen door te geven, die ook antwoorden willen hebben.

NU TE BESTELLEN!

Norbert Lieth
9 Wondertekenen in het Johannes-evangelie

Het Nieuwe Testament bericht over de talrijke wonderen en tekenen, die de Here Jezus deed tijdens Zijn leven hier op aarde. Alle tekenen zijn in de eerste plaats bedoeld om in mensen het geloof te wekken, dat Jezus Christus de Messias is en de Zoon van God (Joh. 20:31).

Maar bovendien wijzen de wonder-tekenen in het Johannes-evangelie profetisch naar de heilsgeschiedenis.

Gebonden, 160 pagina's,
Bestel-nr. 197162
~~€ 8,00~~ **€ 7,00**

Norbert Lieth
De Pastorale Brieven

Op begrijpelijke wijze en aansluitend bij de werkelijkheid legt Norbert Lieth de uitspraken van de beide Timotheusbrieven en de Titusbrief vers voor vers uit. Hij verliest daarbij nooit de hele context uit het oog en laat steeds weer zien waar de Heilige Geest in de gemeente van de levende God het zwaartepunt legt. Wie wil groeien in het persoonlijk geloofsleven en de Bijbel beter wil leren verstaan, heeft met dit boek een doorslaggevende, christocentrische hulp in handen, die alleen gebaseerd is op de Heilige Schrift.

Paperback, 300 pagina's,
Bestel-nr. 197172
~~€ 17,95~~ **€ 15,50**

Norbert Lieth
Profetische ontdekkingen in de liederen van de Bijbel

In dit boek ontdekken we vaak weinig bekende, maar zeer diepgaande liederen van tal van schrijvers van de Bijbel. Het verdiepen in deze teksten is gelijktijdig een reis in de Bijbelse profetie. Daarnaast spreken deze liederen ons ook persoonlijk aan.

Paperback, 400 pagina's,
Bestel-nr. 197173
~~€ 18,95~~ **€ 16,00**

Uitgeverij
Middernachtsroep

Zendingswerk Middernachtsroep
Postbus 193
3940 AD Doorn

0343 - 477 288
bestelling@middernachtsroep.nl
www.middernachtsroep.nl